

Prövning av verkställighetshinder i utlänningsärenden

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2003/04:59 Prövning av verkställighetshinder i utlänningsärenden jämte sju motioner som väckts med anledning av propositionen samt ett antal motionsyrkanden som rör samma eller näraliggande frågor.

I propositionen föreslås att den nuvarande ordningen där Utlänningsnämnden prövar s.k. nya ansökningar om uppehållstillstånd (NUT) skall upphöra. I stället föreslås att Migrationsverket, trots ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning, skall kunna bevilja uppehållstillstånd om det kommit fram nya omständigheter som inte prövats tidigare i ärendet och som innebär att verkställigheten inte kan genomföras eller att utlännningen måste bedömas ha behov av skydd här i landet. Om utlännningen återoppar nya omständigheter som inte kunnat återopas tidigare, och som kan antas utgöra verkställighetshinder på grund av exempelvis risk för dödsstraff eller förföljelse vid ett återvändande till hemlandet skall Migrationsverket ta upp frågan till ny prövning. Ett beslut om avvisning eller utvisning får inte verkställas om det föreligger medicinska hinder eller annars synnerliga skäl.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå propositionen. Därmed bifalls ett antal motionsyrkanden helt eller delvis. Motionsyrkanden om utformningen av den nya instans- och processordningen m.m. avstyrks.

Socialdemokraterna föreslår i en reservation att riksdagen bör anta propositionen med ikraftträdande den 1 mars 2005. Beträffande motionerna om den nya instans- och processordningen finns reservationer från Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	4
Gällande ordning	4
Beredningen av en ny instans- och processordning	4
Av utskottet inhämtad information.....	6
Nuvarande processordning	7
Den nya instans- och processordningen.....	9
Reservationer.....	13
1. Propositionen (punkt 1).....	13
2. Ny instans- och processordning (punkt 2).....	14
3. Ny instans- och processordning (punkt 2).....	15
4. Ny instans- och processordning (punkt 2).....	16
5. Ny instans- och processordning (punkt 2).....	16
6. Ny instans- och processordning (punkt 2).....	17
Förteckning över behandlade förslag.....	18
Bilaga 1: Regeringens lagförslag.....	22
Bilaga 2: Reservanternas lagförslag	34

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Propositionen

Riksdagen avslår propositionen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf21, 2003/04:Sf22 yrkande 1, 2003/04:Sf25 yrkande 1, 2003/04:Sf26, 2003/04:Sf27 yrkande 1 och 2004/05:Sf378 yrkande 2 samt bifaller delvis motion 2003/04:Sf24 yrkande 1.

Reservation 1 (s)

2. Ny instans- och processordning

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11, 2003/04:Sf6 yrkande 2, 2003/04:Sf7 yrkande 2, 2003/04:Sf8 yrkande 1, 2003/04:Sf22 yrkandena 2–5, 2003/04:Sf23, 2003/04:Sf24 yrkandena 2–4, 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf27 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf249 yrkandena 18–20, 2003/04:Sf257 yrkande 24, 2003/04:Sf272, 2003/04:Sf403 yrkandena 15 och 19, 2004/05:Sf214, 2004/05:Sf237 yrkande 6, 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 9 och 13.

Reservation 2 (m)

Reservation 3 (fp)

Reservation 4 (kd)

Reservation 5 (c)

Reservation 6 (mp)

Stockholm den 23 november 2004

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Ronny Olander (s), Bo Könberg (fp), Anita Jönsson (s), Mona Berglund Nilsson (s), Ulla Hoffmann (v), Anita Sidén (m), Lennart Klockare (s), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Anna Lilliehöök (m), Göte Wahlström (s), Mona Jönsson (mp), Kurt Kvarnström (s) och Krister Hammarbergh (m).

Utskottets överväganden

Gällande ordning

Migrationsverket beslutar om uppehållstillstånd för bl.a. flyktingar och andra skyddsbehövande. Migrationsverkets beslut kan överklagas till Utlänningsnämnden.

Den som har fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd och ett beslut om avvisning som vunnit laga kraft kan ge in en ny ansökan om uppehållstillstånd till Utlänningsnämnden. En sådan ny ansökan får bifallas om ansökan grundar sig på omständigheter som inte har prövats förut i ärendet och om utlänningsen har rätt till uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande eller om det annars skulle strida mot humanitetens krav att verkställa beslutet om avvisning eller utvisning (2 kap. 5 b § utlänningslagen, UtL).

I vissa fall får ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas. Det gäller när utlänningsen riskerar att straffas med döden eller med kroppsstraff eller att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning liksom vid risk för förföljelse samt om utlänningsen har flytt undan krig eller en miljökatastrof och har synnerliga skäl mot att sändas till hemlandet (8 kap. 1, 2 och 4 §§ UtL).

Finns det hinder mot verkställighet enligt ovanstående innebär det samtidigt att utlänningsen regelmässigt har rätt till uppehållstillstånd som flykting eller som skyddsbehövande i övrigt och att en ny ansökan då kan bifallas.

Utgångspunkten i den svenska utlänningslagstiftningen är att verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning skall ske genom att utlänningsen frivilligt lämnar landet. Om utlänningsen inte lämnar landet frivilligt skall beslutet verkställas tvångsvis. När ett beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft och utlänningsen lämnat landet anses beslutet verkställt. Emellertid finns i dag inte uttryckligen reglerat när en person skall anses ha lämnat eller rest in i Sverige. Om någon som avvisats eller utvisats med förbud att återvända till Sverige ändå återkommer hit, skall beslutet verkställas på nytt. Enligt praxis avgör Migrationsverket om verkställighet skall ske omgående eller om ansökan om uppehållstillstånd först skall prövas genom att pröva frågan om inhibition av verkställigheten (8 kap. 12, 14 och 16 §§ UtL).

Beredningen av en ny instans- och processordning

I februari 1997 förordnades en parlamentarisk kommitté med uppdrag att bl.a. ta ställning till en ny instans- och processordning vid tillämpning av utlännings- och medborgarskapslagstiftningen samt viss översyn av utlänningslagen, NIPU. Kommittén lade i februari 1999 fram sitt slutbetänkande Ökad

rättssäkerhet i asylärenden (SOU 1999:16). I korthet föreslog kommittén att Invandrarverket (nuvarande Migrationsverket) skall fatta beslut som första instans. Beslutet skall kunna överklagas till en s.k. utlänningsdomstol. Det skall finnas tre utlänningsdomstolar, som är knutna till varsin länsrätt. En tredje instans, utlänningsöverdomstol, skapas vid en kammarrätt. Prövnings-tillstånd krävs för överklagande till utlänningsöverdomstolen. I domstolarna skall tvåpartsförfarande gälla. Förvaltningsprocesslagens regler om muntlig-het skall gälla, dvs. muntlig förhandling får hållas om det kan antas vara av fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande. Vidare skall muntlig förhandling hållas om utlänningen begär det, om det inte är obehövt eller särskilda skäl talar emot.

I januari 2000 tillsattes en interdepartemental arbetsgrupp med uppgift att utreda vissa frågor på utlänningsrättens och medborgarskapsrättens område, främst avseende instansordningen. Arbetsgruppen redovisade i juni 2000 sitt uppdrag i departementspromemorian En specialdomstol för utlänningsärenden (Ds 2000:45).

Riksdagen gjorde hösten 2001 ett tillkännagivande om att regeringen snarast borde återkomma till riksdagen med ett förslag till en ny instans- och processordning i utlänningsärenden (bet. 2001/02:SFU2, rskr. 2001/02:69–70). Ett enigt utskott uttalade därvid bl.a. att handläggningen av asylärenden under en lång följd av år har kritiserats från rättssäkerhetssynpunkt, inte bara för att handläggningstiderna varit långa, utan även för att insynen i processen från såväl parter som allmänhet varit dålig. Utskottet menade att införandet av en tvåpartsprocess med ökad möjlighet till muntlig förhandling är av avgörande betydelse för tilltron till asylprövningssystemet och att en sådan förändring också leder till ökad rättssäkerhet. Därutöver anförde utskottet att den parlamentariska utredningens förslag om att beslut i utlänningsärenden skall kunna överprövas i de allmänna förvaltningsdomstolarna utan tvekan ger ett förfarande präglad av en hög grad av rättssäkerhet.

En lagrådsremiss om ny instans- och processordning i utlänningsärenden överlämnades till Lagrådet i juni 2002. Lagrådet avlämnade sitt yttrande i oktober 2002.

En parlamentariskt sammansatt kommitté för översyn av utlänningslagstiftningen har haft i uppgift att göra en genomgång av utlänningslagens materiella bestämmelser och anpassa dessa till ett nytt system där överprövningen sker i domstol. Kommittén lämnade sitt betänkande Utlänningslagstiftningen i ett domstolsperspektiv (SOU 2004:74) i juni 2004. Betänkandet har remissbehandlats. Kommittén har föreslagit ändringar i utlänningslagen avseende bl.a. bestämmelser om uppehållstillstånd av humanitära skäl, reglering av förutsättningarna för arbetstillstånd samt Migrationsverkets handläggning och beslutsfattande.

Av budgetpropositionen för 2005 framgår att regeringen tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet har kommit överens om att, i enlighet med riksdagens beslut från hösten 2001, en ny instans- och processordning i utlänningsärenden skall gälla från den 1 januari 2006 och att Utlänningsnämnden

läggs ned den 31 december 2005. Regeringen avser att besluta om en lagrådsremiss under hösten 2004 och en proposition kommer att lämnas till riksdagen under 2005. För att möjliggöra nödvändiga insatser inför en ny instans- och processordning utökas utlänningsmyndigheternas anslag.

En särskild utredare kommer enligt budgetpropositionen att tillkallas snarast för att förbereda och vidta åtgärder för att inrätta en ny instans- och processordning i enlighet med riksdagens beslut från november 2001. Utredarens uppgift är att vidta de förberedande åtgärder som krävs för att överprövning av Migrationsverkets beslut skall ske i de allmänna förvaltningsdomstolarna samt att lämna förslag till ekonomiska ramar. I uppdraget skall dessutom ingå att besluta om bemanning samt vid behov lämna förslag på åtgärder för att underlätta rekrytering av domare och tolkar. Den särskilda utredaren har utsetts den 11 november 2004. I uppdraget ingår också att, tillsammans med Utlänningsnämnden, förbereda och genomföra avvecklingen av nämnden senast den 1 januari 2006 (dir. 2004:149).

Av utskottet inhämtad information

Den 19 oktober 2004 informerade statssekreteraren för migrationsfrågor utskottet om bl.a. frågor kring den nya instansordningen. Regeringens förslag till ny utlänningslag kommer att bygga på NIPU:s förslag om ny instansordning liksom på de tillägg och ändringar som föreslagits av Kommittén för översyn av utlänningslagstiftningen. Därutöver skall de ändringar i utlänningslagen som trätt i kraft sedan 2002 beaktas. Medel har avsatts i budgetpropositionen för att dels avarbeta ärendebalanserna hos Migrationsverket och Utlänningsnämnden, dels utgöra en grundplåt för reformen för åren 2006 och 2007. Regeringen återkommer i vårpropositionen med mer exakta uppskattningar av kostnaderna för reformen och med förslag till tilläggsbudget.

Förutom att en särskild utredare tillsätts kommer Domstolsverket att få i uppdrag att förbereda aktuella domstolar för de nya ärendeslagen, rekrytera och utbilda personal och ta fram ett mer precist ekonomiskt underlag inför vårpropositionen. Vidare skall nödvändiga förberedande åtgärder för berörda myndigheter vidtas i syfte att dessa på kort tid skall kunna anpassa verksamheten till en ny ordning.

En promemoria har varit utsänd på snabbremiss för svar i början av november. I denna behandlas dels frågan om hur en regel om muntlig förhandling i domstol skall utformas, en avvägning mellan eventuella önskemål om en muntlig förhandling och kravet på en snabb handläggning måste göras, dels frågan om hur bestämmelserna om verkställighetshinder skall utformas i en ny instansordning.

Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att inom vissa områden vidta åtgärder för att effektiviteten och rättssäkerheten i dag skall öka. Bland annat skall verket genomföra ett nytt arbetssätt vid utredningarna, vilket innebär att ombuden kommer in i ett tidigare skede och att beslutsfattarna deltar vid själva utredningstillfället.

Som ett led i förberedelserna inför den nya processen har åtgärder vidtagits. Asylsökande som inte medverkar till att klargöra sin identitet kan få sin dag- och bostadsersättning sänkt och möjligheten att ge tillfälliga uppehållstillstånd till personer vars identitet inte kan fastställas utreds.

Nya ansökningar utgör en stor del av Utlänningsnämndens totala ärendantal. Antalet nya ansökningar ökar också hela tiden och kommer under innevarande år att uppgå till närmare 6 000. Med utgångspunkt i att möjligheten till ny ansökan tas bort från den 1 mars 2005 kan bättre förutsättningar för en ny instans- och processordning skapas och en ”ryggsäck” i form av ärendebalanser vid starten undvikas. Resurser skulle kunna frigöras och i stället användas till att avgöra överklagade asylärenden. Skall domstolarna hantera ”oavslutade” nya ansökningar krävs övergångsbestämmelser vid ikraftträdandet samt mer resurser, både pengar och personal, för hantering av dessa ärenden. Att endast utöka resurserna till Utlänningsnämnden är inte en lösning, eftersom det då uppstår problem med att hitta nya lokaler samt att rekrytera och lära upp personal. Att inte avskaffa ny ansökan från den 1 mars 2005 skulle medföra att Utlänningsnämnden under 2005 kan avgöra ca 2 200 färre överklagade asylärenden (i handläggningstid/kostnader kan ett asylärende antas motsvara 2–2,5 nya ansökningar). Förutom att denna balans överförs till domstolarna kommer flera hundra nya ansökningar att behöva hanteras i det mer kostnadskrävande domstolssystemet.

Nuvarande processordning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå propositionen i vilken bl.a. föreslås att ordningen med ny ansökan skall tas bort och ersättas med nya regler vid verkställighetshinder. Riksdagen bifaller därmed helt eller delvis ett antal motionsyrkanden.

Jämför reservation 1 (s).

Propositionen

I propositionen föreslås att den nuvarande ordningen med prövning av ny ansökan om uppehållstillstånd efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning skall upphöra. Vidare föreslås att en ny bestämmelse införs i utlänningslagen om att ett beslut om avvisning eller utvisning inte får verkställas om det föreligger medicinska hinder eller andra synnerliga skäl mot verkställighet.

Regeringen föreslår att om det i ett ärende om verkställighet av ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning kommer fram nya omständigheter skall Migrationsverket ex officio pröva om dessa omständigheter utgör hinder mot verkställighet. Finner Migrationsverket att omständigheterna

utgör hinder mot verkställighet får verket bevilja uppehållstillstånd. Migrationsverket får i ett verkställighetsärende besluta om inhibition.

Om den som skall avvisas eller utvisas åberopar nya omständigheter som kan antas utgöra ett sådant verkställighetshinder som avses i 8 kap. 1, 2 eller 4 § UtlL, dvs. bl.a. vid risk för dödsstraff eller förföljelse vid ett återvändande till hemlandet, och dessa omständigheter inte har kunnat åberopas tidigare eller utlännen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare, skall Migrationsverket upphäva beslutet om avvisning eller utvisning och ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning. Om Migrationsverket beslutar att inte ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning, skall detta beslut kunna överklagas till Utlänningsnämnden.

I vissa verkställighetsärenden, avseende domstols dom eller beslut om utvisning eller där frågor om rikets säkerhet eller allmän säkerhet tidigare har prövats av regeringen, föreslås att Migrationsverket skall överlämna ärendet till regeringen för prövning.

I propositionen föreslås vidare att det skall finnas en möjlighet att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning som inte har upphört att gälla, om utlännen återvänder till Sverige utan tillstånd. Detta skall gälla oavsett om det finns ett gällande återreseförbud eller inte. En ansökan om uppehållstillstånd skall därvid handläggas inom ramen för de nya regler som gäller för verkställighetsärenden. Ett beslut om avvisning eller utvisning skall i regel upphöra att gälla efter fyra år från det att beslutet vann laga kraft, oavsett om beslutet verkställts eller inte. Slutligen föreslås att en definition av begreppen in- och utresa förs in i utlänningslagen.

Motioner

I motion 2003/04:Sf22 av Per Westerberg m.fl. (m) yrkande 1 anförs att ett avskaffande av ny ansökan måste ske samtidigt som stora och grundläggande förändringar av hela asylprocessen träder i kraft. Motionärerna yrkar att propositionen skall avslås.

Ulrika Karlsson (m) begär i motion 2004/05:Sf378 yrkande 2 ett tillkännagivande om att förslaget om att nu ta bort rätten till ny ansökan bör stoppas.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion 2003/04:Sf24 yrkande 1 beslut om att ny ansökan skall avskaffas samtidigt med att en ny instans- och processordning införs.

I motion 2003/04:Sf26 av Sven Brus m.fl. (kd) anförs att frågan om ny ansökan måste ses i ett större sammanhang där NIPU:s förslag tagits i beaktande och reformarbetet med en ny processordning påbörjats. Motionärerna yrkar att propositionen skall avslås.

Ulla Hoffmann m.fl. (v) anför i motion 2003/04:Sf21 att en förändring av institutet ny ansökan bör anstå för att genomföras i samband med en omfattande reform av process- och instansordningen i utlänningsärenden. Motionärerna yrkar att propositionen skall avslås.

I motion 2003/04:Sf25 av Birgitta Carlsson m.fl. (c) yrkande 1 begärs att propositionen avslås med anledning av att Utlänningsnämndens nedläggning inte har verkställts.

Mona Jönsson m.fl. (mp) motsätter sig i motion 2003/04:Sf27 yrkande 1 att regeringen lägger förslag i en delfråga trots att det finns ett riksdagsbeslut om en ny processordning och ett pågående arbete med andra ändringar i utlänningslagen. Motionärerna yrkar att propositionen skall avslås.

Utskottets ställningstagande

Ett enigt utskott har tidigare uttalat att handläggningen av asylärenden under en lång följd av år har kritiserats från rättssäkerhetssynpunkt, inte bara för att handläggningstiderna varit långa, utan även för att insynen i processen från såväl parter som allmänhet varit dålig. Utskottet ansåg det mycket angeläget att förbättringar i asylprocessen snarast genomförs. Utskottet menade att införandet av en tvåpartsprocess med ökad möjlighet till muntlig förhandling är av avgörande betydelse för tilltron till asylprövningssystemet och att en sådan förändring leder till ökad rättssäkerhet. Riksdagen gjorde också hösten 2001 ett tillkännagivande om att regeringen snarast borde återkomma till riksdagen med ett förslag till en ny instans- och processordning i utlänningsärenden (bet. 2001/02:SfU2, rskr. 2001/02:69–70).

I nu behandlad proposition föreslår regeringen bl.a. att den nuvarande ordningen med prövning av ny ansökan om uppehållstillstånd efter lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning skall upphöra och ersättas med en ny ordning för prövning av hinder mot verkställighet i vissa fall. Utskottet kan konstatera att det, med de brister som asylprocessen uppvisar i dag, inte är möjligt att avskaffa ordningen med ny ansökan. Enligt utskottets mening måste frågan om ny ansökan ses i ett större sammanhang och eventuella förändringar ske samtidigt som de grundläggande förändringarna av hela asylprocessen träder i kraft.

Med det anförda anser utskottet att riksdagen bör avslå propositionen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf21, 2003/04:Sf22 yrkande 1, 2003/04:Sf25 yrkande 1, 2003/04:Sf26 och 2003/04:Sf27 yrkande 1, 2004/05:Sf378 yrkande 2 samt bifaller delvis motion 2003/04:Sf24 yrkande 1.

Den nya instans- och processordningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om utformningen av den nya instans- och processordningen m.m.

Jämför reservationerna 2 (m), 3 (fp), 4 (kd), 5 (c) och 6 (mp).

*Motioner**Moderaterna*

I motion 2003/04:Sf22 av Per Westerberg m.fl. (m) begärs i yrkande 2 att regeringen återkommer med ett nytt förslag till avskaffande av ny ansökan. Regeringens förslag synes inte leda till färre omprövningar, och motionärerna frågar sig om förslaget ger någon effektivitetsvinst. Utrymmet för skönsmåttiga bedömningar är för stort. I yrkandena 3–5 begärs tillkännagivanden om en fortsatt översyn av reglerna om verkställighetshinder och en anpassning till en ny instansordning samt ett gemensamt datum för ikraftträdande av reglerna om avskaffande av ny ansökan och regeländringar föreslagna av Kommittén för en översyn av utlänningslagstiftningen. Slutligen menar motionärerna att slopandet av ny ansökan bör hänga ihop med nya villkor för arbetskraftsinvandring.

I motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11 och 2004/05:Sf237 yrkande 6 av Per Westerberg m.fl. (m) begärs tillkännagivanden om att utgångspunkten skall vara att ett asylärende prövas en gång, med en möjlighet till nödutgång i lagen. Det kan enligt motionärerna handla om exempelvis så svåra trauman att personen inte kunnat redogöra för sin sak eller när hälsan kraftigt försämrats eller när situationen i det gamla landet omvälvande förändrats.

Lennart Hedquist m.fl. (m) begär i motion 2003/04:Sf23 att regeringen bör återkomma med förslag om ny instansordning i utlänningsärenden i sådan tid att den nya ordningen kan börja tillämpas fullt ut senast den 1 januari 2006.

Folkpartiet

I motion 2003/04:Sf24 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkandena 2–4 begärs tillkännagivanden om att en ny instans- och processordning i enlighet med NIPU:s förslag skall träda i kraft den 1 januari 2005, att Utlänningsnämnden skall läggas ned den 1 januari 2005 samt att regeringen skall återkomma med förslag till lagändringar som gör svensk flyktingpolitik mer human. Dessa förändringar bör träda i kraft samtidigt med den nya instans- och processordningen. Ny ansökan bör avskaffas men genom en reform som innebär att rättssäkerheten förbättras varmed sannolikt behovet av nya ansökningar skulle minska. Motionärerna anser att det finns en risk att regeringens förslag inte leder till färre prövningar.

I motion 2003/04:Sf6 av Bo Könberg m.fl. (fp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag på ny instans- och processordning.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motionerna 2003/04:Sf249 yrkandena 18–20 samt 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18 tillkännagivanden om utformningen av en ny instans- och processordning, om avskaffande av nya ansökningar efter att den nya ordningen införts och om verkställighetshinder i sällsynta undantagsfall. Den asylsökande och Migrationsverket bör vara två parter i en process med muntlig förhandling. Tyngdpunkten i processen skall ligga i länsrätten, vilken skall utgöra första instans. Migrationsverket skall endast utreda uppehållstillstånds- och medborgarskapsärenden samt vid klara

bifallsärenden fatta beslut. I övriga fall skall Migrationsverket, när ärendet är färdigutrett, inom fyra månader ansöka hos länsrätten om avvisning av utlänningen. Länsrättens beslut skall utan krav på prövningstillstånd kunna överklagas till kammarrätten. Ny ansökan bör avskaffas och ersättas med en smalare säkerhetsventil som tillämpas i sällsynta undantagsfall om verkställighetshinder uppstått. Är det uppenbart att t.ex. förhållandena i hemlandet förändrats bör verkställighetshinder gälla och ärendet återförvisas för ny prövning hos Migrationsverket.

Kristdemokraterna

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 1 och 2003/04:Sf403 yrkande 15 tillkännagivanden om en ny processordning i utlänningsärenden. Motionärerna vill ha en tvåpartsprocess där Migrationsverket fattar ett första beslut. Är beslutet negativt skall ärendet gå vidare till en länsrätt med förstärkt kompetens. Länsrättens beslut skall kunna överklagas till kammarrätten.

Också i motion 2004/05:Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 9 begärs tillkännagivanden om en ny processordning i utlänningsärenden. En ny processordning handlar främst om att människor skall få en rättssäker behandling av sin asylansökan. Motionärerna välkomnar att en särskild utredare äntligen tillsatts för att förbereda inrättandet av en ny instans- och processordning i enlighet med riksdagens beslut från 2001.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motionerna 2003/04:Sf403 yrkande 19 och 2004/05:Sf351 yrkande 13 tillkännagivanden om förslag till en faktisk tidsgräns avseende verkställighetshinder för utvisningsbeslut. Om verkställighet inte kan ske med anledning av att ursprungslandet inte tar emot sin medborgare måste det finnas en tidsgräns då uppehållstillstånd ändå skall ges.

Erling Wälivaara (kd) begär i motionerna 2003/04:Sf272 och 2004/05:Sf214 tillkännagivanden om en översyn av flyktingpolitiken. Motionären anför att handläggningstiderna ofta är långa och att många asylsökande under tiden anpassar sig i det svenska samhället. Att då ge den som utvisas ett återreseförbud på två år är inhumant. Praxis vid tillämpning av återreseförbudet är diskriminerande och inhuman.

Vänsterpartiet

I motion 2003/04:Sf257 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om att regeringen under våren 2004 bör lägga fram en proposition till riksdagen om ny instansordning i utlänningsärenden med överförande av dessa ärenden till förvaltningsdomstolarna.

Centerpartiet

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och 3 tillkännagivanden om att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett samlat förslag vad gäller reformer inom asylprocessen som bygger på riksdagens beslut att ersätta Utlänningsnämnden med en prövning i förvaltnings-

domstol och att det förändringsarbete som pågår inom Migrationsverket med fokus på kompetensutveckling inom psykologi och samtalsmetodik måste värnas.

Miljöpartiet

I motion 2003/04:Sf7 av Mona Jönsson (mp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om ny instans- och processordning i utlänningsärenden. En allmän förvaltningsdomstol bör ta över Utlänningsnämnden och ett tvåpartsförfarande tillämpas.

I motion 2003/04:Sf27 av Mona Jönsson m.fl. (mp) yrkandena 2 och 3 begärs tillkännagivanden om att en omläggning av asylprocessen är nödvändig från rättssäkerhetssynpunkt och om regeringens möjligheter att påverka. Både lag och praxis bör ändras när det gäller frågan om flyktingbegreppet, humanitära skäl, starkare skydd för barnen, lagfästande av en maximal tidsåtgång för ärenden samt muntlighet och tvåpartsförfarande i asylprocessen. Akut kan regeringen ingripa med exempelvis prejudicerande beslut och förordningar. Vidare bör regeringen nu föregå med gott exempel genom en snabb behandling av överlämnade asylärenden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det i budgetpropositionen för 2005 anges att en ny instans- och processordning i utlänningsärenden skall införas den 1 januari 2006, något som även angetts vid statssekreterarens information till utskottet i slutet av oktober innevarande år. Utskottet har då även informerats om att den lagrådsremiss som regeringen avser att besluta om hösten 2004 kommer att utgå från riksdagens tillkännagivande hösten 2001 samt Lagrådets yttrande över den tidigare lagrådsremissen, som byggde på NIPU:s förslag, liksom på de förslag som Kommittén för översyn av utlänningslagstiftningen har lagt.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att den kommande propositionen om en ny instans- och processordning bör avvaktas och att något tillkännagivande med anledning av motionerna inte bör göras. Utskottet avstyrker motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11, 2003/04:Sf6 yrkande 2, 2003/04:Sf7 yrkande 2, 2003/04:Sf8 yrkande 1, 2003/04:Sf22 yrkandena 2–5, 2003/04:Sf23, 2003/04:Sf24 yrkandena 2–4, 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf27 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf249 yrkandena 18–20, 2003/04:Sf257 yrkande 24, 2003/04:Sf272, 2003/04:Sf403 yrkandena 15 och 19, 2004/05:Sf214, 2004/05:Sf237 yrkande 6, 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 9 och 13.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Propositionen (punkt 1)

av Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Anita Jönsson (s), Mona Berglund Nilsson (s), Lennart Klockare (s), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Göte Wahlström (s) och Kurt Kvarnström (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (1989:529) och förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll med de ändringar som framgår av bilaga 3 och att lagarna skall träda i kraft den 1 mars 2005. Riksdagen bifaller därmed delvis propositionen och avslår motionerna 2003/04:Sf21, 2003/04:Sf22 yrkande 1, 2003/04:Sf24 yrkande 1, 2003/04:Sf25 yrkande 1, 2003/04:Sf26, 2003/04:Sf27 yrkande 1 och 2004/05:Sf378 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att det nuvarande systemet med ny ansökan har kommit att medföra stora problem. Antalet nya ansökningar har under senare år ökat kraftigt, från 1 438 år 2000 till 3 304 år 2002. Detta har medfört att en orimligt stor andel av Utlänningsnämndens resurser har fått avsättas för handläggningen av nya ansökningar vilket i sin tur leder till längre handläggningstider i ärenden som har överklagats till Utlänningsnämnden. De långa handläggningstiderna innebär framför allt psykiskt lidande för den enskilde och stora kostnader för samhället. Vidare innebär möjligheten att få till stånd en ny prövning efter lagakraftvunnet beslut att falska förhoppningar om en annan utgång väcks. Det framstår som oklart för den enskilde om beslutet är slutligt eller inte.

Vi delar regeringens bedömning att den nuvarande ordningen med prövning av ny ansökan om uppehållstillstånd skall upphöra. Vidare bör en ny bestämmelse införas om att ett beslut om avvisning eller utvisning inte får verkställas om det föreligger medicinska hinder eller andra synnerliga skäl mot verkställighet. Genom de föreslagna reglerna uppnås en effektivare besluts- och verkställighetsprocess. En del av rättssäkerheten i utlänningsärenden, liksom i förvaltningsärenden i allmänhet, är att sökanden kan räkna med ett slutligt beslut i sitt ärende inom rimlig tid. Tyngdpunkten i prövningen måste ligga i grundärendet. Möjligheten att beakta humanitära skäl efter ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning bör bli ytterst begränsad

och omprövning kunna ske bara om de humanitära skälen utgör hinder för verkställighet enligt den nya bestämmelsen härom. När det gäller flyktingar och skyddsbehövande skall en omprövning alltid göras om det finns nya asylskäl. Den föreslagna ordningen medför således inte en försämrad rättssäkerhet för de personer som har ett skyddsbehov i Sverige. Vi delar regeringens bedömning att Migrationsverket i ett verkställighetsärende ex officio skall kunna pröva nya omständigheter som utgör hinder mot verkställighet. Vidare skall Migrationsverket kunna ompröva ett beslut om avvísning eller utvisning om en utlänning som är i behov av skydd i Sverige åberopar nya omständigheter som kan antas utgöra verkställighetshinder. Dessa omständigheter skall inte ha kunnat åberopas tidigare eller det skall finnas en giltig ursäkt för att de inte åberopats tidigare. Om utlänningen i ett verkställighetsärende åberopar nya omständigheter och Migrationsverket beslutat att inte ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning, skall detta beslut kunna överklagas till Utlänningsnämnden. Vi delar regeringens bedömning även vad gäller övriga förslag.

En ny instans- och processordning i utlänningsärenden skall införas den 1 januari 2006. Ett avskaffande av ny ansökan skulle avsevärt förbättra förutsättningarna för en ny instans- och processordning, och en ”ryggsäck” i form av stora ärendebalanser vid starten skulle kunna undvikas. Resurser skulle kunna frigöras och i stället användas till att avgöra överklagade asylärenden. Vi anser därför att ordningen med ny ansökan skall avskaffas från den 1 mars 2005. Blir så inte fallet kommer Utlänningsnämnden under 2005 att avgöra ca 2 200 färre överklagade asylärenden. Förutom att denna balans överförs till domstolarna kommer flera hundra nya ansökningar att behöva hanteras i det mer kostnadskrävande domstolssystemet. Enligt vår mening är det därför ytterst angeläget att så snart som möjligt försöka kraftigt minska antalet fall som prövas på nytt efter lagkraftvunna beslut.

Utskottet tillstyrker med det anförda propositionens förslag till ändringar i utlänningslagen och lagen om särskild utlänningskontroll med den ändringen att förslagen skall träda i kraft den 1 mars 2005. Lagändringarna behöver också anpassas till ändringar i utlänningslagen som trätt i kraft den 1 juli respektive den 1 oktober 2004.

2. Ny instans- och processordning (punkt 2)

av Anita Sidén (m), Anna Lilliehöök (m) och Krister Hammarbergh (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11, 2003/04:Sf22 yrkandena 2–5, 2003/04:Sf23 och 2004/05:Sf237 yrkande 6 samt avslår motionerna 2003/04:Sf6 yrkande 2, 2003/04:Sf7 yrkande 2, 2003/04:Sf8 yrkande 1, 2003/04:Sf24 yrkandena 2–4, 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf27 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf249 yrkandena

18–20, 2003/04:Sf257 yrkande 24, 2003/04:Sf272, 2003/04:Sf403 yrkandena 15 och 19, 2004/05:Sf214, 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 9 och 13.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om ny instansordning i utlänningsärenden i sådan tid att den nya ordningen kan börja tillämpas fullt ut senast den 1 januari 2006. En fortsatt översyn behövs av reglerna om verkställighetshinder och en anpassning görs till den nya processordningen. Nya regler för verkställighetshinder måste leda till färre omprövningar och säkerställa en effektivitetsvinst. Utgångspunkten skall vara att ett asylärende prövas en gång, med en möjlighet till nödutgång i lagen. Det kan handla om exempelvis så svåra trauman att personen inte kunnat redogöra för sin sak eller när hälsan kraftigt försämras eller när situationen i det gamla landet omvälvande förändrats. Utrymmet för skönsmässiga bedömningar måste begränsas. De förslag som Kommittén för en översyn av utlänningslagstiftningen lämnat liksom nya villkor för arbetskraftsinvandring bör träda i kraft samtidigt som en anpassning görs till den nya processordningen.

3. Ny instans- och processordning (punkt 2)

av Bo Könberg (fp) och Linnéa Darell (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf6 yrkande 2, 2003/04:Sf24 yrkandena 2–4, 2003/04:Sf249 yrkandena 18–20 och 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18 samt avslår motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11, 2003/04:Sf7 yrkande 2, 2003/04:Sf8 yrkande 1, 2003/04:Sf22 yrkandena 2–5, 2003/04:Sf23, 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf27 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf257 yrkande 24, 2003/04:Sf272, 2003/04:Sf403 yrkandena 15 och 19, 2004/05:Sf214, 2004/05:Sf237 yrkande 6 och 2004/05:Sf351 yrkandena 9 och 13.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen snarast skall återkomma till riksdagen med förslag till ny instans- och processordning. Den asylsökande och Migrationsverket bör vara två parter i en process med muntlig förhandling. Tyngdpunkten i processen skall ligga i länsrätten, vilken skall utgöra första instans. Migrationsverket skall endast utreda uppehållstillstånds- och medborgarskapsärenden samt vid klara bifallsärenden fatta beslut. I övriga fall skall Migrationsverket, när ärendet är färdigutrett, inom fyra månader ansöka hos länsrätten om avvisning av utlänningsärendet. Länsrättens beslut skall utan krav på prövningstillstånd kunna överklagas till kammarrätten. Samtidigt som den nya instans- och processord-

ningen träder i kraft bör förslag till lagändringar som gör svensk flyktingpolitik mer human införas. Vidare bör ny ansökan avskaffas men genom en reform som innebär att rättssäkerheten förbättras varmed sannolikt behovet av nya ansökningar skulle minska. En ny ordning om verkställighetshinder måste leda till färre prövningar och utformas som en smalare säkerhetsventil som tillämpas i sällsynta undantagsfall om verkställighetshinder uppstått. Är det uppenbart att t.ex. förhållandena i hemlandet förändrats bör verkställighetshinder gälla och ärendet återförvisas för ny prövning hos Migrationsverket.

4. Ny instans- och processordning (punkt 2)

av Sven Brus (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf8 yrkande 1, 2003/04:Sf403 yrkandena 15 och 19 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 9 och 13 samt avslår motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11, 2003/04:Sf6 yrkande 2, 2003/04:Sf7 yrkande 2, 2003/04:Sf22 yrkandena 2–5, 2003/04:Sf23, 2003/04:Sf24 yrkandena 2–4, 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf27 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf249 yrkandena 18–20, 2003/04:Sf257 yrkande 24, 2003/04:Sf272, 2004/05:Sf214, 2004/05:Sf237 yrkande 6 samt 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

En ny processordning handlar om att människor skall få en rättssäker behandling av sin asylansökan. Vi välkomnar därför att en särskild utredare äntligen tillsatts för att förbereda inrättandet av en ny instans- och processordning i enlighet med riksdagens beslut från år 2001. En ny processordning i utlänningsärenden bör utformas som en tvåpartsprocess där Migrationsverket fattar ett första beslut. Är beslutet negativt skall ärendet gå vidare till en länsrätt med förstärkt kompetens. Länsrättens beslut skall kunna överklagas till kamrarrätten. När det gäller verkställighetshinder vid avvisning eller utvisning bör det finnas en faktisk tidsgräns. Om verkställighet inte kan ske med anledning av att ursprungslandet inte tar emot sin medborgare måste det finnas en tidsgräns då uppehållstillstånd ändå skall ges.

5. Ny instans- och processordning (punkt 2)

av Birgitta Carlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och

3 samt avslår motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11, 2003/04:Sf6 yrkande 2, 2003/04:Sf7 yrkande 2, 2003/04:Sf8 yrkande 1, 2003/04:Sf22 yrkandena 2–5, 2003/04:Sf23, 2003/04:Sf24 yrkandena 2–4, 2003/04:Sf27 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf249 yrkandena 18–20, 2003/04:Sf257 yrkande 24, 2003/04:Sf272, 2003/04:Sf403 yrkandena 15 och 19, 2004/05:Sf214, 2004/05:Sf237 yrkande 6, 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 9 och 13.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett samlat förslag vad gäller reformer inom asylprocessen. En ny instans- och processordning bör bygga på riksdagens beslut att ersätta Utlänningsnämnden med en prövning i allmän förvaltningsdomstol. Vidare måste det förändringsarbete som pågår inom Migrationsverket med fokus på kompetensutveckling inom psykologi och samtalsmetodik värnas.

6. Ny instans- och processordning (punkt 2)

av Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Sf7 yrkande 2 och 2003/04:Sf27 yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna 2003/04:Sf5 yrkande 11, 2003/04:Sf6 yrkande 2, 2003/04:Sf8 yrkande 1, 2003/04:Sf22 yrkandena 2–5, 2003/04:Sf23, 2003/04:Sf24 yrkandena 2–4, 2003/04:Sf25 yrkandena 2 och 3, 2003/04:Sf249 yrkandena 18–20, 2003/04:Sf257 yrkande 24, 2003/04:Sf272, 2003/04:Sf403 yrkandena 15 och 19, 2004/05:Sf214, 2004/05:Sf237 yrkande 6, 2004/05:Sf277 yrkandena 17 och 18 samt 2004/05:Sf351 yrkandena 9 och 13.

Ställningstagande

En omläggning av asylprocessen är nödvändig från rättssäkerhetssynpunkt. I en ny instans- och processordning i utlänningsärenden bör en allmän förvaltningsdomstol ta över Utlänningsnämndens prövning och ett tvåpartsförfarande tillämpas. Vidare måste både lag och praxis ändras när det gäller frågan om flyktningbegreppet, humanitära skäl, starkare skydd för barnen, lagfästade av en maximal tidsåtgång för ärenden samt muntlighet i asylprocessen. Vidare bör regeringen nu föregå med gott exempel genom en snabb behandling av överlämnade asylärenden.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

2003/04:59 Prövning av verkställighetshinder i utlänningsärenden

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i utlänningslagen (1989:529),
2. lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Följdmotioner

2003/04:Sf21 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):

Riksdagen avslår proposition 2003/04:59 Prövning av verkställighetshinder i utlänningsärenden.

2003/04:Sf22 av Per Westerberg m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (1989:529) samt lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett nytt förslag till avskaffande av nya ansökningar om uppehållstillstånd i enlighet med de villkor som uppställs i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gemensamt datum för ikraftträdande av reglerna om avskaffande av nya ansökningar om uppehållstillstånd och de som nu ses över av Utredningen om översyn av utlänningslagstiftningen, UD 2003:02.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt översyn av reglerna om verkställighetshinder och en anpassning till en ny instansordning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetskraftsinvandring.

2003/04:Sf23 av Lennart Hedquist m.fl. (m):

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om ny instansordning i utlänningsärenden i sådan tid att den nya ordningen kan börja tillämpas fullt ut senast den 1 januari 2006.

2003/04:Sf24 av Bo Könberg m.fl. (fp):

1. Riksdagen beslutar att möjligheten till s.k. nya ansökningar i asylärenden skall avskaffas, från den 1 januari 2005, samtidigt med att en ny instans- och processordning införs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ny instans- och processordning, i enlighet med de förslag den parlamentariska kommittén Ny instans- och processordning i utlänningsärenden (NIPU) lagt fram, skall träda i kraft den 1 januari 2005.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Utlänningsnämnden läggs ned den 1 januari 2005.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall återkomma med förslag om lagändringar som gör svensk flyktingpolitik mer human så att dessa förändringar kan träda i kraft samtidigt med den nya instans- och processordningen.

2003/04:Sf25 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

1. Riksdagen avslår proposition 2003/04:59.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett samlat förslag vad gäller reformer inom asylprocessen som bygger på riksdagens beslut att ersätta Utlänningsnämnden med en ny instansordning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att värna det förändringsarbete som pågår inom Migrationsverket med fokus på kompetensutveckling inom psykologi och samtalsmetodik.

2003/04:Sf26 av Sven Brus m.fl. (kd):

Riksdagen avslår proposition 2003/04:59.

2003/04:Sf27 av Mona Jönsson m.fl. (mp):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2003/04:59 om prövning av verkställighetshinder i utlänningsärenden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en omläggning av asylproceduren är nödvändig i syfte att åstadkomma en rättssäker asylprocedur.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens möjligheter att påverka.

Motioner väckta med anledning av skrivelse 2003/04:37 Migration och asylpolitik

2003/04:Sf5 av Per Westerberg m.fl. (m):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utgångspunkten skall vara att asylärenden prövas en gång, med en möjlighet till nödutgång i lagen.

2003/04:Sf6 av Bo Könberg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag på ny instans- och processordning, som innebär att Utlänningsnämnden läggs ned och ersätts med en tvåpartsförhandling i förvaltningsdomstol.

2003/04:Sf7 av Mona Jönsson (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ny instans- och processordning i utlänningsärenden.

2003/04:Sf8 av Sven Brus m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny processordning i utlänningsärenden.

Motioner från allmänna motionstiden 2003

2003/04:Sf249 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utformningen av en ny instans- och processordning i utlänningsärenden.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffande av s.k. nya ansökningar efter att en ny instans- och processordning införts.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om verkställighetshinder i sällsynta undantagsfall.

2003/04:Sf257 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen under våren 2004 bör lägga fram en proposition till riksdagen om ny instansordning i utlänningsärenden med överförande av dessa ärenden till förvaltningsdomstolarna.

2003/04:Sf272 av Erling Wälivaara (kd):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av tillämpningen av Sveriges flyktingpolitik.

2003/04:Sf403 av Sven Brus m.fl. (kd):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny processordning i utlänningsärenden.
19. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en faktisk tidsgräns avseende verkställighetshinder för utvisningsbeslut, i enlighet med vad som anförs i motionen.

Motioner från allmänna motionstiden 2004

2004/05:Sf214 av Erling Wälivaara (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn och reformering av Sveriges flyktingpolitik.

2004/05:Sf237 av Per Westerberg m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utgångspunkten skall vara att utlänningsärenden prövas en gång, med en möjlighet till nödutgång i lagen.

2004/05:Sf277 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utformningen av en ny instans- och processordning i utlänningsärenden.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nya ansökningar efter avslag på tidigare asylansökan.

2004/05:Sf351 av Sven Brus m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny processordning i utlänningsärenden.
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en faktisk tidsgräns avseende verkställighetshinder för utvisningsbeslut, i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Sf378 av Ulrika Karlsson (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inskränkt rätt till ny ansökan vid asylärende.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (1989:529)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (1989:529)¹
dels att 2 kap. 5 b § och 7 kap. 17 § skall upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 8 kap. 1 § och rubriken närmast före
8 kap. 2 § skall utgå,
dels att 2 kap. 5 och 8 §§, 4 kap. 12 §, 6 kap. 9 §, 7 kap. 3, 11 och 15 §§,
8 kap. 5, 6, 10, 13, 15 och 16 §§ samt 11 kap. 8 § skall ha följande lydelse,
dels att rubrikerna närmast före 8 kap. 13, 15 och 16 §§ skall ha följande
lydelse,
dels att det i lagen skall införas sex nya paragrafer, 1 kap. 6 och 7 §§
och 8 kap. 3, 13 a, 13 b och 13 c §§, samt närmast före 1 kap. 6 § och
1 kap. 7 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Inresa

6 §

Med inresa avses i denna lag att en utlänning passerar in över gränsen för svenskt territorium.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från vad som anges i första stycket.

Utresa

7 §

Med utresa avses i denna lag att en utlänning passerar ut över gränsen för svenskt territorium.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från vad som anges i första stycket.

¹ Lagen omtryckt 1994:515.

2 kap.5 §²

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige skall ha utverkat ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Detta gäller dock inte om

1. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 2 a kap. 2, 3 eller 4 § eller har rätt till uppehållstillstånd här enligt 3 kap. 4 §,
2. utlänningen av humanitära skäl bör få bosätta sig här,
3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som getts en utlänning med familjeanknytning med stöd av 4 § andra stycket, eller
4. det annars finns synnerliga skäl.

En utlänning får beviljas uppehållstillstånd trots vad som sägs i första stycket om

- utlänningen enligt 4 § första stycket 1, 2, 2 a, 3, eller 4 eller 4 § andra stycket 1 eller 2 har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige, och

- det inte skäligen kan krävas att utlänningen återvänder till ett annat land för att ge in ansökan där.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som skall avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har vunnit laga kraft gäller föreskrifterna i 8 kap. 13 a–13 c §§.

8 §³

Att regeringen eller Utlänningsnämnden i vissa fall kan besluta om tillstånd framgår av 7 kap. 5, 11, 16 och 17 §§.

Att regeringen eller Utlänningsnämnden i vissa fall kan besluta om tillstånd framgår av 7 kap. 5, 11 och 16 §§.

4 kap.12 §⁴

När en fråga om avvisning eller utvisning prövas skall hänsyn tas till om utlänningen på grund av bestämmelserna i 8 kap. 1–4 §§ inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att avgörandet verkställs.

När en fråga om avvisning eller utvisning prövas skall hänsyn tas till om utlänningen på grund av bestämmelserna i 8 kap. 1, 2, 3 eller 4 § inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att avgörandet verkställs.

I beslut som meddelas av regeringen, Utlänningsnämnden eller Migrationsverket skall ges de anvisningar i fråga om verkställigheten som denna prövning kan föranleda.

² Senaste lydelse 2002:1111.

³ Senaste lydelse 1994:138.

⁴ Senaste lydelse 2000:292.

6 kap.9 §⁵

Beslut om förvar eller uppsikt fattas av den myndighet som handlägger ärendet. Beslut om förvar eller uppsikt fattas av den myndighet som handlägger ärendet *om inte annat följer av fjärde och femte styckena.*

Handläggande myndighet är:

polismyndigheten:

a) från det att en utlänning begär att få resa in i landet och till dess att ett ärende som skall prövas av Migrationsverket tas emot av verket eller utlänningen lämnat landet,

b) i och med att en dom eller ett beslut om utvisning enligt 4 kap. 7 § tas emot för verkställighet,

c) i och med att ett beslut om avvisning eller utvisning enligt 8 kap. 11 § andra stycket 3 eller ett ärende som lämnas över enligt 8 kap. 17 § tas emot för verkställighet, *även om en sådan ansökan som avses i 2 kap. 5 b § görs,*

c) i och med att ett beslut om avvisning eller utvisning enligt 8 kap. 11 § andra stycket 3 eller ett ärende som lämnas över enligt 8 kap. 17 § tas emot för verkställighet, *även om Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 8 kap. 13 b § har överklagats till Utlänningsnämnden,*

Migrationsverket:

a) i och med att ett ärende som skall prövas av Migrationsverket tas emot av verket och till dess att beslut meddelas eller, i förekommande fall, utlänningen har lämnat landet; överklagas beslutet eller får det verkställas trots att det inte vunnit laga kraft eller på annan grund, är verket handläggande myndighet till dess ärendet tas emot av Utlänningsnämnden respektive polismyndigheten, om ärendet överlämnats dit enligt 8 kap. 17 §,

b) i och med att Utlänningsnämndens eller regeringens beslut om avvisning eller utvisning tas emot för verkställighet, *även om en sådan ansökan som avses i 2 kap. 5 b § görs, under förutsättning att ärendet inte har lämnats över till polismyndigheten enligt 8 kap. 17 §, och*

b) i och med att Utlänningsnämndens eller regeringens beslut om avvisning eller utvisning tas emot för verkställighet, *även om Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 8 kap. 13 b § har överklagats till Utlänningsnämnden, under förutsättning att ärendet inte har lämnats över till polismyndigheten enligt 8 kap. 17 §, och*

Utlänningsnämnden:

i och med att ärendet tas emot och till dess att beslut meddelas och beslutet, i förekommande fall, tas emot av Migrationsverket eller polismyndigheten för verkställighet.

När ett ärende tagits emot i det departement som har till uppgift att bereda ärendet, anses regeringen som handläggande myndighet. Beslut i frågor om förvar eller uppsikt fattas av det statsråd som skall föredra

⁵ Senaste lydelse 2000:292.

ärendet. Beslut att ta eller hålla kvar någon i förvar kan inte fattas av regeringen. Motsvarande gäller beträffande uppsikt.

I ett ärende där beslut om inhibition kan meddelas med stöd av 8 kap. 10 § första eller andra stycket skall Utlänningsnämnden eller regeringen inte anses som handläggande myndighet innan beslut om inhibition meddelats.

Utlänningsnämnden, Migrationsverket respektive regeringen skall alltid anses som handläggande myndighet om beslut om inhibition har meddelats av

- 1. Utlänningsnämnden i ett ärende om avvisning med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 8 §,*
- 2. Migrationsverket med stöd av 8 kap. 13 a § andra stycket, eller*
- 3. regeringen med stöd av 8 kap. 13 c § andra stycket.*

Fjärde stycket gäller dock inte om Utlänningsnämnden prövar ett överklagande av Migrationsverkets beslut att inte ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning enligt 8 kap. 13 b §.

Polismyndigheten får också fatta beslut om att tillfälligt ta en utlänning i förvar eller ställa honom under uppsikt, om det inte finns tid att avvakta den handläggande myndighetens beslut. Beslut med stöd av detta stycke skall skyndsamt anmälas till den myndighet som handlägger ärendet, och denna myndighet skall därefter omedelbart pröva om beslutet om förvar eller uppsikt skall fortsätta att gälla.

7 kap.

3 §⁶

Migrationsverkets beslut i fråga om avvisning eller utvisning *samt* om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd *eller* återkallelse av ett uppehållstillstånd får av utlänningen överklagas till Utlänningsnämnden. Migrationsverkets beslut i fråga om arbetstillstånd eller återkallelse av arbetstillstånd får av utlänningen överklagas till nämnden under förutsättning att frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut i fråga om avvisning eller utvisning.

Migrationsverkets beslut i fråga om avvisning eller utvisning, om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd, om återkallelse av ett uppehållstillstånd *eller om att inte bevilja ny prövning enligt 8 kap. 13 b §*, får av utlänningen överklagas till Utlänningsnämnden. Migrationsverkets beslut i fråga om arbetstillstånd eller återkallelse av arbetstillstånd får av utlänningen överklagas till nämnden under förutsättning att frågan om tillstånd har behandlats i samband med ett beslut i fråga om avvisning eller utvisning.

Utlänningsnämnden består av ordförande och övriga ledamöter till det antal regeringen bestämmer. För ordförande skall finnas ersättare. Ledamöter och ersättare för ordförande utses av regeringen. Ordförande

⁶ Senaste lydelse 2000:292.

och ersättare för ordförande skall vara jurister och ha erfarenhet av tjänstgöring som domare eller annan likvärdig erfarenhet.

11 §⁷

Migrationsverket får med eget yttrande överlämna ett ärende till Utlänningsnämnden för avgörande, om ärendet på grund av familjeanknytning eller någon annan liknande orsak har samband med ett ärende enligt denna lag som prövas av nämnden.

Migrationsverket får med eget yttrande överlämna ett ärende till Utlänningsnämnden för avgörande, om ärendet på grund av familjeanknytning eller av någon annan liknande orsak har samband med ett ärende enligt denna lag som prövas av nämnden. *Detta gäller dock inte om ärendet avser verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft.*

Migrationsverket eller Utlänningsnämnden får med eget yttrande överlämna ett ärende till regeringen för avgörande om ärendet inte avser en ansökan enligt 2 kap. 5 b § och om

Migrationsverket eller Utlänningsnämnden får med eget yttrande överlämna ett ärende till regeringen för avgörande om

1. ärendet på grund av familjeanknytning eller någon annan liknande orsak har samband med ett ärende enligt denna lag som prövas av regeringen,

2. ärendet bedöms ha sådan betydelse för rikets säkerhet eller annars för allmän säkerhet eller för rikets förhållande till främmande makt eller mellanfolklig organisation att regeringen bör pröva ärendet,

3. det bedöms vara av särskild vikt för ledning av denna lags tillämpning att regeringen avgör ett ärende som kan antas få betydelse för frågan om uppehållstillstånd för en grupp utlänningar som återoppar huvudsakligen samma skäl till stöd för sin ansökan om uppehållstillstånd, eller

4. det i andra fall än som anges i punkt 3 bedöms vara av synnerlig vikt för ledning av denna lags tillämpning att regeringen prövar ett ärende.

Ett ärende som avser verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft får överlämnas till regeringen endast i de fall som avses i 8 kap. 13 c §.

När Migrationsverket överlämnar ett ärende till regeringen skall verket först sända ärendet till Utlänningsnämnden. Nämnden skall med eget yttrande skyndsamt vidarebefordra ärendet till regeringen. Av nämndens yttrande skall framgå vilken uppfattning nämnden har i sakfrågan samt om ärendet bör avgöras av regeringen. Det som sägs i detta stycke gäller dock endast för de ärenden där ett beslut av Migrationsverket hade kunnat överklagas till nämnden.

Vad som i 5 § föreskrivs om Migrationsverket och Utlänningsnämnden gäller också regeringen, när den avgör ett överlämnat ärende.

⁷ Senaste lydelse 2000:292.

15 §⁸

Om Migrationsverket efter omprövning beviljar en utlänning uppehållstillstånd, får verket samtidigt upphäva ett beslut om avvisning eller utvisning. *Meddelar Migrationsverket ett tidsbegränsat uppehållstillstånd utan att upphäva beslutet om avvisning eller utvisning, får detta inte verkställas medan tillståndet gäller. Motsvarande gäller om Utlänningsnämnden på grund av en ny ansökan beviljar en utlänning uppehållstillstånd.*

Om Migrationsverket efter omprövning beviljar en utlänning uppehållstillstånd, får verket samtidigt upphäva ett beslut om avvisning eller utvisning.

Meddelar Migrationsverket ett tidsbegränsat uppehållstillstånd utan att upphäva beslutet om avvisning eller utvisning, får detta inte verkställas medan tillståndet gäller. Verkställighet får inte heller ske om Utlänningsnämnden eller regeringen i ett överklagat eller överlämnat ärende beviljar ett tidsbegränsat uppehållstillstånd utan att upphäva beslutet om avvisning eller utvisning.

Migrationsverket får dock inte upphäva en domstols dom eller beslut om utvisning eller meddela uppehållstillstånd för den som har utvisats genom en sådan dom eller ett sådant beslut.

8 kap.

3 §⁹

Ett beslut om avvisning eller utvisning får inte verkställas om det föreligger medicinska hinder eller andra synnerliga skäl mot verkställighet.

5 §

Om det inte finns hinder mot verkställigheten enligt 1-4 §§, skall en utlänning som avvisas eller utvisas sändas till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket han kom till Sverige.

Om det inte finns hinder mot verkställigheten enligt 1, 2, 3 eller 4 §, skall en utlänning som avvisas eller utvisas sändas till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket han kom till Sverige.

⁸ Senaste lydelse 2000:292.

⁹ Tidigare 3 § upphävdes genom 1996:1379.

Kan verkställigheten inte genomföras på det sätt som anges i första stycket eller finns det andra särskilda skäl, får utlännigen i stället sändas till något annat land.

6 §

Om en utlännig som har kommit till Sverige med ett fartyg eller ett luftfartyg avvisas därför att han saknar pass eller de tillstånd som krävs för att resa in i landet eller medel för sin hemresa, får han föras tillbaka till detta eller sättas ombord på ett annat fartyg eller luftfartyg med samma ägare eller brukare (transportören). Om det är nödvändigt att bevakningspersonal följer med skall även den ges plats på fartyget eller luftfartyget.

Vägrar befälhavaren på fartyget eller luftfartyget att ta emot utlännigen eller bevakningspersonalen, får polismyndigheten förelägga honom vite.

Första stycket gäller inte om fartyget eller luftfartyget skall avgå till ett land dit utlännigen inte får sändas enligt 1-4 §§.

Första stycket gäller inte om fartyget eller luftfartyget skall avgå till ett land dit utlännigen inte får sändas enligt 1, 2, 3 eller 4 §.

10 §¹⁰

Vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd från en utlännig som skall avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har vunnit laga kraft, får Utlänningsnämnden besluta om verkställigheten av det tidigare inhibition av det tidigare meddelade beslutet.

Utlänningsnämnden får, vid prövning av ett överklagande av Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 8 kap. 13 b §, besluta om inhibition av verkställigheten av det tidigare meddelade beslutet om avvisning eller utvisning.

Regeringen får, vid prövning av en fråga om upphävande av en domstols dom eller beslut om utvisning, besluta om inhibition av det tidigare meddelade beslutet.

Om det i andra fall finns särskilda skäl till det får Migrationsverket besluta om inhibition.

Bestämmelser om inhibition finns också i 13 a och 13 c §§.

Underrättelse om hinder mot verkställighet**Åtgärder vid hinder mot verkställighet**13 §¹¹

Om en verkställande polismyndighet finner att verkställigheten inte kan genomföras eller att ytterligare besked behövs, skall myndigheten underrätta Migrationsverket om detta.

Om en verkställande polismyndighet eller Rikspolisstyrelsen finner att den inte kan verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning eller att den behöver ytterligare besked, skall myndigheten underrätta Migrationsverket. Detsamma gäller

¹⁰ Senaste lydelse 2000:292.

¹¹ Senaste lydelse 2000:292.

om utlännings hos
 polismyndigheten eller
 Rikspolisstyrelsen åberopar att det
 finns sådana hinder som avses i 1,
 2, 3 eller 4 § mot verkställigheten
 eller det på annat sätt kommer
 fram att sådana hinder kan
 föreligga.

Migrationsverket får i ett sådant fall besluta i fråga om verkställigheten eller vidta de åtgärder i övrigt som behövs. Migrationsverket skall i sådana fall ge anvisningar i fråga om verkställigheten eller vid behov vidta andra åtgärder.

Om verkställigheten avser en dom eller ett beslut om utvisning på grund av brott, skall Migrationsverket skyndsamt överlämna ärendet till regeringen för prövning om verkställigheten inte kan genomföras.

13 a §

Om det kommer fram nya omständigheter i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft och som innebär att

1. det finns ett hinder mot verkställighet enligt 1, 2, 3 eller 4 §, eller

2. det finns anledning anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlännings eller det finns annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas,

får Migrationsverket, om hindret är bestående, bevilja permanent uppehållstillstånd. Föreligger endast ett tillfälligt hinder mot verkställighet, får verket bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Migrationsverket får besluta om inhibition i ett verkställighetsärende.

13 b §

Om utlännings, utan att beslut om uppehållstillstånd kan meddelas enligt 13 a § första stycket, i ett ärende om verkställighet av ett beslut om

avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft återopar nya omständigheter

1. som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 4 §, och

2. a) dessa omständigheter inte kunnat återopas av utlänningen tidigare, eller

b) utlänningen visar giltig ursäkt för att inte ha återopat omständigheterna tidigare,

skall Migrationsverket upphäva beslutet om avvisning eller utvisning och ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning.

Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda skall Migrationsverket besluta att inte bevilja ny prövning.

Om Migrationsverket vid ny prövning finner att uppehållstillstånd inte skall beviljas, skall beslut samtidigt meddelas om avvisning eller utvisning.

13 c §

Om det i ett verkställighetsärende som avser en domstols dom eller beslut om utvisning på grund av brott kommer fram att verkställigheten inte kan genomföras, skall Migrationsverket inte fatta eget beslut i ärendet utan skyndsamt med eget yttrande lämna över detta till regeringen för prövning enligt 7 kap. 16 §.

Om verkställighetsärendet avser ett beslut om avvisning eller utvisning där frågor om rikets säkerhet eller allmän säkerhet tidigare prövats av regeringen och det kommer fram att verkställigheten inte kan genomföras, skall Migrationsverket inte heller fatta eget beslut i ärendet utan skyndsamt med eget yttrande lämna över detta till regeringen för prövning.

Regeringen får vid prövning av verkställighetsärenden enligt detta stycke besluta om inhibition och uppehållstillstånd samt upphäva beslutet om avvisning eller utvisning.

Preskription

Ett beslut om avvisning eller utvisning, som inte har meddelats av allmän domstol, upphör att gälla, om det inte har verkställts inom fyra år från det att beslutet vann laga kraft.

Om en utlänning inte har kunnat anträffas för verkställighet av ett beslut enligt första stycket inom fyraårstiden, och frågan om verkställighet fortfarande får ske kommer upp därefter, skall beslutet anses verkställt enligt 14 § inom fyraårstiden, om inte annat visas.

Ny verkställighet

Om en utlänning som har avvisats eller utvisats med förbud att återvända ändå återkommer till Sverige utan att ha fått särskilt tillstånd till ett kort besök här enligt 4 kap. 15 § eller stannar kvar här efter det att giltighetstiden för ett sådant särskilt tillstånd har gått ut, skall beslutet verkställas på nytt.

När ett beslut upphör att gälla

15 §

Ett beslut om avvisning eller utvisning som inte har meddelats av allmän domstol upphör att gälla fyra år från det att beslutet vann laga kraft. Om beslutet har förenats med förbud att återvända till Sverige under längre tid än fyra år, upphör beslutet om avvisning eller utvisning att gälla när tiden för återreseförbudet går ut.

Ett beslut om utvisning som har meddelats av allmän domstol upphör alltid att gälla när tiden för återreseförbudet går ut.

Om permanent uppehållstillstånd meddelas upphör ett beslut om avvisning eller utvisning att gälla.

Ny verkställighet av beslut som inte har upphört att gälla

16 §

Har ett beslut om avvisning eller utvisning verkställts, och anträffas utlänningen därefter här i landet, skall beslutet verkställas på nytt, om det har vunnit laga kraft eller enligt 7 eller 8 § ändå får verkställas och om det inte har upphört att gälla enligt 15 §.

Beslut om avvisning eller utvisning får dock inte verkställas om utlänningen återvänt

1. med uppehållstillstånd eller visering enligt 2 kap.,

2. efter att ha fått särskilt tillstånd till ett kort besök här i landet enligt 4 kap. 15 §, eller

3. efter återkomsten beviljats uppehållstillstånd med stöd av 13 a §,

allt under giltighetstiden för tillståndet eller viseringen.

Ett beslut om avvisning eller utvisning som inte är förenat med något gällande förbud att återvända får inte heller verkställas, om utlänningen är undantagen från krav på visering eller uppehållstillstånd enligt 1 kap. 3 eller 4 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa paragrafer.

11 kap. 8 §¹²

I ärende angående

1. avvisning, dock inte hos polismyndighet, såvida inte utlänningen enligt 6 kap. 2 eller 3 § hållits i förvar sedan mer än tre dagar,

2. utvisning enligt 4 kap. 3 §,

3. uppehållstillstånd enligt 2 kap. 5 b §, om Utlänningsnämnden meddelat beslut om inhibition i ärendet om avvisning eller utvisning,

4. verkställighet enligt denna lag om utlänningen hållits i förvar enligt 6 kap. 2 eller 3 § sedan mer än tre dagar, eller

5. hemsändande enligt 12 kap. 3 §, skall offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

Offentligt biträde skall alltid förordnas för barn under 18 år som hålls i förvar enligt 6 kap. 3 §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2004.

Ett ärende om uppehållstillstånd enligt 2 kap. 5 b § som kommit in till Utlänningsnämnden innan denna lag har trätt i kraft handläggs enligt äldre föreskrifter.

¹² Senaste lydelse 1996:1647.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Om regeringen har beslutat om utvisning enligt denna lag men hinder som anges i 8 kap. 1, 2 eller 4 § utlänningslagen (1989:529) möter mot att beslutet verkställs eller om beslutet av någon annan särskild anledning inte bör verkställas, skall regeringen förordna att verkställighet tills vidare inte får ske (inhibition).

Om regeringen har beslutat om utvisning enligt denna lag men hinder som anges i 8 kap. 1, 2, 3 eller 4 § utlänningslagen (1989:529) möter mot att beslutet verkställs eller om beslutet av någon annan särskild anledning inte bör verkställas, skall regeringen förordna att verkställighet tills vidare inte får ske (inhibition).

Utvisningsbeslutet och förordnandet om inhibition skall prövas på nytt när det finns skäl till det. Så länge utvisningsbeslutet fortfarande gäller men inte har kunnat verkställas, skall Rikspolisstyrelsen före utgången av varje kalenderår efter det då beslutet meddelades anmäla hos regeringen huruvida det finns skäl för prövning av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2004.

¹ Senaste lydelse 1996:1382.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Av reservanternas föreslagen lydelse av 2 kap. 5 §, 4 kap. 12 § samt 8 kap. 5 och 6 §§ utlänningslagen (1989:529)*Nuvarande lydelse**Reservanternas förslag***2 kap.**5 §¹

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige skall ha utverkat ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Detta gäller dock inte om

1. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 2 a kap. 2, 3 eller 4 § eller har rätt till uppehållstillstånd här enligt 3 kap. 4 §,
2. utlänningen av humanitära skäl bör få bosätta sig här,
3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som getts en utlänning med familjeanknytning med stöd av 4 § andra stycket,
4. utlänningen kan beviljas eller har tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 4 a §, eller
5. det annars finns synnerliga skäl.

En utlänning får beviljas uppehållstillstånd trots vad som sägs i första stycket om

- utlänningen enligt 4 § första stycket 1, 2, 2 a, 3 eller 4 eller 4 § andra stycket 1 eller 2 har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige, och
- det inte skäligen kan krävas att utlänningen återvänder till ett annat land för att ge in ansökan där.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som skall avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har vunnit laga kraft gäller föreskrifterna i 8 kap. 13 a–13 c §§.

4 kap.12 §²

När en fråga om avvisning eller utvisning prövas skall hänsyn tas till om utlänningen på grund av bestämmelserna i 8 kap. 1, 2 eller 4 § inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att avgörandet verkställs.

När en fråga om avvisning eller utvisning prövas skall hänsyn tas till om utlänningen på grund av bestämmelserna i 8 kap. 1, 2, 3 eller 4 § inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att avgörandet verkställs.

¹ Senaste lydelse 2004:206

² Senaste lydelse 2004:407

Nuvarande lydelse

Reservanternas förslag

8 kap.5 §³

Om det inte finns hinder mot verkställigheten enligt 1, 2 eller 4 §, skall

1. ett beslut om avvisning eller utvisning som meddelas av regeringen, Utlänningsnämnden, eller Migrationsverket verkställas genom att utlänningen sänds till det land eller, om flera länder angetts, något av de länder som anges i beslutet,

2. ett beslut om avvisning som meddelas av en polismyndighet samt domstols dom eller beslut om utvisning verkställas genom att utlänningen sänds till sitt hemland eller, om möjligt, till det land från vilket utlänningen kom till Sverige. Om verkställighet inte kan genomföras till något av dessa länder får en utlänning i stället sändas till ett land som utlänningen har anknytning till.

En utlänning som skall avvisas eller utvisas får alltid sändas till ett land som utlänningen visar att mottagande kan ske i.

6 §⁴

En utlänning som har kommit till Sverige med ett fartyg eller ett luftfartyg direkt från en stat som inte omfattas av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 (Schengenkonventionen) och som avvisats därför att han saknar pass eller de tillstånd som krävs för att resa in i landet eller medel för sin hemresa, får föras tillbaka till fartyget eller luftfartyget eller sättas ombord på annat sådant med samma ägare eller brukare (transportören). Om det är nödvändigt att bevakningspersonal följer med skall även den ges plats på fartyget eller luftfartyget.

Vägrar befälhavaren på fartyget eller luftfartyget att ta emot utlänningen eller bevakningspersonalen, får polismyndigheten förelägga honom vite.

Första stycket gäller inte om fartyget eller luftfartyget skall avgå till ett land dit utlänningen inte får sändas enligt 1, 2 eller 4 §.

Första stycket gäller inte om fartyget eller luftfartyget skall avgå till ett land dit utlänningen inte får sändas enligt 1, 2, 3 eller 4 §.

³ Senaste lydelse 2004:407

⁴ Senaste lydelse 2004:407